

FORSKRIFT OM STUDIER VED NTNU MED UTFYLLENDE REGLER FOR DET HUMANISTISKE FAKULTET

Hjemmel: Fastsatt av styret ved NTNU 7. desember 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-3, § 3-4, § 3-5, § 3-9, § 3-10 og § 5-3.

Endringer: Endret ved forskrifter 24 jan 2006 nr. 120, 12 okt 2006 nr. 1156, 22 mai 2008 nr. 504, 30. mars 2011 nr. 1684.

Utfyllende regler for Det humanistiske fakultet fastsatt av Fakultetsstyret 07.10.2003 med hjemmel i Forskrift om studier ved NTNU, § 45. Endringer vedtatt 16.09.2008.

KAPITTEL 1 FORMÅL, VIRKEOMRÅDE OG DEFINISJONER

§ 1 Virkeområde og formål

1. Forskriften gjelder for alle studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).
2. Forskriften gir regler om organisering av studier, gjennomføring av vurderinger, krav for tildeling av grader og bestemmelser om universitetets og studentenes rettigheter og plikter ved NTNU. Forskriften skal sikre en forsvarlig gjennomføring av studiene og vurderingene ved NTNU.

§ 2 Definisjoner

Avsluttende eksamen	En vurderingsform som normalt er lagt til slutten av semesteret og som blir gjennomført under kontrol-lerbare forhold. Når avsluttende eksamen blir holdt, er det som regel den siste vurdering-en av studenten i et emne eller en emnegruppe.
Emne	Den minste enheten en student kan vurderes i og som fører til en sluttkarakter. Emnet er gitt et omfang målt i studiepoeng. Emnet inneholder aktiviteter som kan danne grunnlag for vurdering. Aktivitetene kan være obligatoriske.
Fag	Samling av emner under én felles betegnelse i en studieplan.
Hovedprofil	Emner som gjennom studieplanen er definert til å høre faglig sammen og som kan utfylle hverandre slik at de omfatter og går ut over grunnivået i et studieprogram. Dersom et masterprogram bygger på en fullført bachelorgrad, inneholder hovedprofilen det faglige grunn-laget for opptak til masterprogrammet i det faget.
Sluttkarakter	Den karakteren som settes i et emne eller en emnegruppe, basert på alle karaktergivende vurderinger som til sammen inngår. Delkarakterene er vektet slik emnebeskrivelsen fastsetter.
Studiepoeng	Mål på studiebelastning normert til at 60 studiepoeng tilsvarer ett studieårs arbeidsinnsats.
Studieprogram	Et sett emner som utgjør en studiemessig helhet, som studenter tas opp til, får studierett til og som fører fram til en grad.
Studieretning	En faglig spesialisering innenfor et studieprogram, beskrevet i studieprogrammets studieplan.
Vurdering	De tilbakemeldingene som gis en student på prestasjonene han/hun utfører i et emne eller en emnegruppe og som fører til en karakter.
Årsstudium	Strukturerte emnegrupper à 60 studiepoeng med eget opptak.

Utfyllende regel for HF:
Hovedprofil/fordypning

Hovedprofil vil som oftest være identisk med den faglige fordypningen innenfor et studieprogram. Hovedprofil/fordypning består av en samling obligatoriske og/eller valgfrie emner og utgjør en faglig enhet. Hovedprofil/fordypning vil være det faglige grunnlaget for opptak til masterprogrammet i faget.

Årsstudium 60 studiepoeng er en godkjent kombinasjon av emner som utgjør en faglig enhet. Årsstudiet kan inngå som del av hovedprofilen/fordypningen.

Støttefag er en godkjent kombinasjon av emner på 45 studiepoeng som utgjør en faglig enhet, og som er hentet fra andre fag/fagområder enn det faget studentene har valgt fordypning i innenfor bachelorgraden. Årsstudium kan også brukes som støttefag.

Anbefalte studieløp er en faglig anbefaling av fag- og emnekombinasjoner innenfor et studieprogram.

Når forskriften viser til universitetsloven, menes lov av 1. april 2005 nr. 15 om universitet og høyskoler. Endret ved forskrift 24. jan 2006 nr. 120.

KAPITTEL 2 STUDIERETT OG UTDANNINGSPLAN

§ 3 Opptak

For opptak gjelder de til enhver tid gjeldende forskrifter fastsatt av departementet og NTNUs egne forskrifter om opptak.

§ 4 Studierett og studieprogresjon

1. Opptak gir studierett til emnene i studieprogrammet, årsstudiet eller enkeltemner som studenten er tatt opp til. Studieretten gir adgang til de emnene som er spesifisert i utdanningsplanen etter den progresjonen som fakultetet har godkjent. Studieretten gjelder fra den dagen NTNU mottar studentens bekreftelse på opptaket.

2. Studieretten opphører når

- studenten oppfyller kravene for tildeling av vitnemål for fullført studieprogram
- studenten har fullført årsstudiet
- studentens studieprogresjon er for lav etter nr. 3 eller 5
- studenten selv bekrefter at han/hun trekker seg fra studieprogrammet før det er fullført.
- studenten ikke har betalt semesteravgift innen fristen, jf. § 6.

3. I studieprogram som er inndelt i årskurs/-kull, kan en student ikke stå igjen med mer enn 22,5 studiepoeng fra de to foregående årskurs/-kull for å gå videre i neste årskurs. Studenter som skal gå videre til 4. årskurs/-kull kan ikke gjenstå med emner fra 1. årskurs/-kull. Studenter som skal gå videre til 5. årskurs/-kull kan ikke gjenstå med emner fra 1. og 2. årskurs/-kull, og studenter som skal gå videre til 6. årskurs/-kull kan ikke gjenstå med emner fra 1., 2. og 3. årskurs/-kull.

For å videreføre studieretten i disse studieprogrammene kan en student ikke stå igjen med mer 22,5 studiepoeng og ikke bruke mer enn 2 år i samme årskurs/-kull. Tiden i hvert årskurs/-kull skalkorrigeres for permisjoner og ut fra en eventuell redusert studieprogresjon (deltidsstudier), som må være godkjent i utdanningsplanen, jf. §§ 5, 7 og 8.

Det skal fremgå av studieplanen om studieprogrammet er inndelt i årskurs/-kull, jf. § 14 nr. 1.

Studenter som søker nytt opptak til samme studieprogram vil, når innpassing skal skje, få medregnet eventuell tidligere studietid i det årskurset/-kullet studenten blir plassert i. Det samme gjelder dersom det er stor grad av likhet mellom det studieprogrammet studenten har søkt opptak til og det studieprogrammet studenten har eller har hatt studierett til. Det kan gjøres unntak fra denne bestemmelsen dersom det er gått mer enn 3 år siden studieretten opphørte. Rektor fatter vedtak.

4. Fakultetet selv fatter vedtak om opphør av studieretten ut fra disse bestemmelsene. Fakultetet selv kan i spesielle tilfeller ved f.eks. sykdom, større familiære vansker, når størstedelen av studiet er gjennomført, ved særlige faglige forhold (oppflytting) eller andre tungtveiende grunner dispensere fra bestemmelsene i nr. 3. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, har dette styret myndighet til å treffe vedtak i dispensasjonssaker.

Utfyllende regel for HF:

For tverrfaglige studieprogram fatter det fakultet som i studieplanen er oppgitt som ansvarlig for programmet vedtak om opphør av studieretten.

5. Student som ikke går under nr. 3 mister studieretten dersom han/hun ikke har avlagt studiepoeng i løpet av et studieår i det studieprogrammet eller årsstudiet studenten har fått studierett til. Dette gjelder ikke hvis studenten har meldt seg til og møtt til en eller flere eksamener i studieprogrammet eller årsstudiet eller dersom det er avtalt i utdanningsplanen at studenten ikke skal avlegge studiepoeng. Fakultetet selv fatter vedtak om opphør av studieretten.

6. En student som er tatt opp til et studieprogram og som følger dette med normal studieprogresjon (uten korreksjon for permisjoner og redusert studieprogresjon) har krav på at programmets faglige mål, nivå og struktur ikke endres i den tiden han/hun har studierett til programmet. Studenten må likevel akseptere at det kan bli endringer i programmets emner og oppbygging så lenge dette ikke medfører at studenten blir forsinket i sin progresjon.

7. En student som er tatt opp til et studieprogram, årsstudium eller enkeltemner ved NTNU, har rett til å melde seg til vurdering i andre emner hvis han/hun fyller kravene til det. Studenten har også rett til å følge undervisning i emner utenfor studieprogrammet eller årsstudiet dersom adgangen til emnene ikke er begrenset. Disse rettighetene har studenten også etter at studieprogrammet er fullført.

Endret ved forskrift 24 jan 2006 nr. 120 (i kraft fra studieåret 2006/2007)

§ 5 Utdanningsplan

Fakultetet og studenter, som er tatt opp til studier på 60 studiepoeng eller mer, skal innen utløpet av første semester inngå utdanningsplan. Utdanningsplanen kan endres etter avtale med fakultetet. Utdanningsplanen er en gjensidig avtale mellom studenten og NTNU om plikter og ansvar begge parter har for studentens studieløp og plikter og ansvar studenten har overfor sine medstudenter. Utdanningsplanen viser innholdet og progresjonen i den planlagte utdanningen for studenten, jf. § 6 nr. 2.

Utfyllende regel for HF:

Studenter som er tatt opp til et studieprogram (bachelor og master) eller et årsstudium plikter å bekrefte utdanningsplanen hvert semester innen de frister som gjelder. Bekreftelse av utdanningsplanen genererer oppmelding til eksamen i de emner som er ført opp i utdanningsplanen for det aktuelle semesteret. Ved bekreftelse av utdanningsplanen har studentene anledning til å foreta endringer i utdanningsplanen. Dersom endringene innebærer opptak til lukkede studieprogrammer eller emner, må studentene søke om opptak etter de frister og regler som gjelder.

Utdanningsplanen skal justeres når studieprogresjonen forsinkes på grunn av sykdom, innvilgede permisjoner eller andre avtalte forhold (jfr. Studieforskriftens §§ 7 og 8).

Studenter på tverrfaglige studieprogram inngår utdanningsplan med det fakultetet som i studieplanen er oppgitt som ansvarlig for programmet.

§ 6 Registrering

1. Studenter med studierett ved NTNU plikter å registrere seg og betale semesteravgift ved NTNU hvert semester innen de frister rektor fastsetter. Fristene skal kunngjøres i studiehandboka og på NTNUs nettsider. Studenter som ikke betaler semesteravgift innen fristen, i samsvar med forskrift 12. februar

2001 nr 153 om studentsamskipnader § 10, mister studieretten. Fakultetet selv fatter vedtak om opphør av studierett på grunn av manglende betaling av semesteravgift.

2. For studenter som har inngått utdanningsplan, skal registreringen fastsette og bekrefte opplysningene i utdanningsplanen for inneværende semester om

- hvilke emner studenten skal følge undervisning i
- hvilke emner studenten melder seg til vurdering i
- eventuelle andre aktiviteter, fastsatt i studieprogrammet som studenten skal delta i
- andre opplysninger som kan justeres og har betydning for progresjonen i eget studium.

3. Studenter som ikke er pålagt å inngå utdanningsplan eller ennå ikke har inngått utdanningsplan, har tilsvarende plikt til å registrere seg. Registreringen skal vise hvilke emner studenten skal følge undervisning i og skal vurderes i det semesteret.

Utfyllende regel for HF:

Det er kun studenter som tas opp til åpne emner i humanistiske fag (det vil si enkeltemner ved Det humanistiske fakultet) som *ikke* har utdanningsplan.

4. Registrering gir adgang til de ressursene NTNU tilbyr for at studenten skal kunne gjennomføre sine emner det semesteret.

Endret ved forskrift 24 jan 2006 nr. 120 (i kraft fra studieåret 2006/2007)

§ 7 Permisjon

1. Fakultetet avgjør søknad om permisjon. Permisjon fra studiene gis fortrinnsvis for et helt studieår. For kortere tidsrom gis permisjon til utgangen av et semester. En student må ha gjennomført mer enn 30 studiepoeng av emnene som inngår i studieprogrammet for å søke permisjon uten å grunnngi søknaden.

2. Fakultetet kan innvilge søknad om permisjon ut over ett år dersom det foreligger dokumenterte særskilte behov eller tvingende grunner, som f.eks. sykdom, omfattende omsorgsansvar, militærtjeneste, siviltjeneste.

Utfyllende regel for HF:

Instituttet avgjør søknader om permisjon fra årsstudier, bachelor- og masterprogrammer. Vertsinstituttet avgjør søknader om permisjoner fra tverrfaglige bachelor- og masterprogrammer.

Studenten sender søknad om permisjon til vertsinstituttet for det studieprogrammet studenten søker permisjon fra.

Rett til fødselspermisjon reguleres av Lov om universiteter og høyskoler, § 4-5.

Gjelder to-årige masterprogram:

- Frist for søknad om permisjon grunnet forutsigbare forhold er 15. september for høstsemesteret, og 15. februar for vårsemesteret. Studenten kan innvilges permisjon for maksimalt to ganger og i maksimalt ett år til sammen fra masterprogrammet ut over avtalt studietid. Sykdom, eksterne ulønnede fagrelevante oppdrag og lønnet arbeid er gyldige permisjonsårsaker.

- Studenten bør ha avlagt minimum 60 studiepoeng i graden før permisjon blir innvilget for andre gang.

3. Studenten må godta at det kan bli gjort endringer i studieprogrammet i løpet av permisjonstiden.

§ 8 Deltidsstudier

Studiene ved NTNU kan gjennomføres som deltidsstudier etter avtale med fakultetet. Prosentvis andel av normert studieprogresjon skal angis i utdanningsplanen.

Utfyllende regel for HF:

Med de begrensinger som studieplanene setter kan det avtales utdanningsplaner med inntil 50% redusert studieprogresjon.

Det innebærer at det kan avtales maksimal studietid på 4 år for et masterstudium. Studenter som ikke fullfører masterstudiet innenfor denne rammen, slik det er nedfelt i masteravtalen og i utdanningsplanen, mister studieretten på masterprogrammet, med mindre forsinkelsen er basert på gyldige grunner(, jfr. Studieforskriftens § 4, nr 5).

Instituttet avgjør søknader om deltidstudier fra årsstudier, bachelor- og masterprogrammer. Vertsinstituttet avgjør søknader om deltidstudier fra tverrfaglige bachelor- og masterprogrammer.

Studenten sender søknad om deltidstudier til vertsinstituttet for det studieprogrammet studentene søker permisjon fra.

I spesielle tilfeller kan fakultetet, etter anbefaling fra NTNUs rådgivnings-/tilretteleggingstjeneste, innvilge deltidstudier ut over rammene som er nevnt ovenfor.

§ 9 Studenter uten studierett

1. Den som ikke er tatt opp som student, har rett til å melde seg til vurdering i et emne i samsvar med universitetsloven § 3-10. Fakultetet avgjør om vilkårene for oppmelding til vurdering er oppfylt og kan gi nærmere regler om adgangen til å gå opp til vurdering uten å være tatt opp som student.

2. Rektor kan fastsette særskilt oppmeldingsfrist for slik vurdering. Rektor kan også fastsette at de som ikke er tatt opp som studenter til et emne, skal betale eksamensavgift som skal dekke institusjonens merutgifter ved å vurdere denne gruppen.

Utfyllende regel for HF:

Studenter uten studierett kan bare melde seg til vurdering i emner hvor det ikke stilles krav om obligatoriske undervisningsaktiviteter.

§ 10 Undervisning – delegasjon etter universitetsloven § 3-8

1. Fakultetet selv kan bestemme at visse forelesninger bare skal være for institusjonens studenter eller visse grupper av studenter dersom forelesningens art tilsier det, jf. universitetsloven § 3-8 nr. 2.

2. Fakultetet selv kan bestemme at andre enn emnets studenter skal få delta på kurs og øvelser når det er ledig kapasitet.

§ 11 Bortvisning, utestengning – delegasjon etter universitetsloven § 4-8 nr. 1

1. Fakultetet selv kan gi en student som opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen ellers, skriftlig advarsel om at forslag om bortvisning vil bli fremmet for Styret dersom den klanderverdige atferden fortsetter. I saker som ikke er fakultetsspesifikke har rektor denne myndigheten.

2. Fakultetet selv kan gi en student skriftlig advarsel om at forslag om utestenging vil bli fremmet for Styret dersom studenten ikke respekterer bortvisning vedtatt av Styret. I saker som ikke er fakultetsspesifikke har rektor denne myndigheten.

3. Vedtak om skriftlig advarsel kan påklages til Den sentrale klagenemnd ved NTNU.

KAPITTEL 3 STUDIENES ORGANISERING

§ 12 Studieåret

1. Studieåret er på 40 uker og er delt i to semestre. Høstsemesteret er på 19 uker. Høstsemesteret er avsluttet før årsskiftet. Vårsemesteret er på 21 uker.

2. NTNUs styre kan godkjenne at studieprogram ved NTNU kan avvike fra den ordinære struktureringen beskrevet i nr. 1 dersom studieåret til sammen utgjør minst 40 uker og studieprogrammet har et studieopplegg som gjennomføres frittstående fra andre studier ved NTNU.

§ 13 Studieprogram

1. Studieprogrammene ved NTNU er organisert etter følgende ulike modeller, ved at de:

- fører til en bachelorgrad med et innhold som skal kunne bygges ut til en mastergrad
- gir et integrert studieløp fram til en mastergrad eller en profesjonsgrad
- fører til en mastergrad som bygger på en fullført bachelorgrad eller tilsvarende.

Styret oppretter og nedlegger studieprogram. Når styret oppretter et nytt studieprogram, skal Styret samtidig fastsette hvilket fakultet som skal administrere studieprogrammet.

2. Studieprogrammene har en hovedprofil som gir en faglig fordypning med et omfang på minst 80 studiepoeng. Alle studieprogram til 5-årige integrerte mastergrader skal også tilfredsstille kravene til bachelorgrad.

Utfyllende regel for HF:

Tverrfaglige bachelorprogram består av en sammensetning av emner fra de ulike fagområdene i programmet, og har et samlet omfang på minst 180 studiepoeng.

3. Studieprogrammene bygges opp av emner. Emnene som tilbys skal være 7,5 studiepoeng eller multiplum av dette. Emnene kan være obligatoriske eller valgfrie i studieprogrammet. Fakultetet oppretter og nedlegger emner. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, har dette styret denne myndigheten. Oppretting av emner som forutsetter økt basisuttelling i modellen for fordeling av den statlige bevilgningen må vedtas av styret.

Utfyllende regel for HF:

Fakultetet oppretter og nedlegger emner etter forslag fra instituttene.

Fakultetet fattet vedtak om endringer av studieplanene.

Vesentlige endringer i emnebeskrivelser vedtas av fakultetet. Med vesentlige endringer menes for eksempel:

- endringer som får ressursmessige konsekvenser
- endringer som medfører vesentlige endringer i emnets profil
- endringer som får konsekvenser for innholdet i ett eller flere studieprogrammer
- endringer som må sees i sammenheng med fakultetets strategiplan

Behandling av endringer i studieplan og emnebeskrivelser for de tverrfaglige studieprogrammene reguleres av samarbeidsavtalene mellom de samarbeidende institutter og må godkjennes av de respektive fakulteter.

4. Alle studieprogram som fører til lavere grad og integrerte studieprogram som fører til høyere grad eller profesjonsgrad, skal inneholde tre fellesemner:

- Ex. phil. på 7,5 studiepoeng som skal være likt for alle studenter. Ex. phil. bør primært legges til første semester, men dette kan fravikes dersom faglige hensyn tilsier det.

- Ex. fac. på 7,5 studiepoeng som er fakultetsspesifikt. Emnet kan inngå som en del av hovedprofilen, og skal legges til første studieår.
- Perspektivemne på 7,5 studiepoeng som skal ha et faglig perspektiv ut over studieprogrammets hovedprofil.

Siste prikkpunkt er endret med gyldighet fra og med studierået 2011/2012.

Utfyllende regel for HF:

Ex.fac.-emner som er felles for flere fordypninger eller studieretninger innenfor ett program, eller som er felles for flere studieprogram, inngår normalt ikke som del av hovedprofilen/fordypningen.

§ 13a Årsstudium:

Rektor oppretter og nedlegger årsstudier etter forslag fra Utdanningsutvalget. Rektor fastsetter hvilket fakultet som skal administrere årsstudiet.

Tilføyd ved forskrift 24 jan 2006 nr. 120.

§ 14 Studieplan og emnebeskrivelser

1. Alle studieprogram er beskrevet i en studieplan. Det fakultetet som administrerer studieprogrammet, vedtar studieplan. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, vedtar dette styret studieplanen. Studieplanen skal gi opplysninger om eventuelle opptakskrav og rangeringsregler for studieprogrammet. Studieplanen skal fastsette:

- studieprogrammets læringsmål og profesjonsmål eller yrkesmål
- eventuelle anbefalte forkunnskaper for studieprogrammet
- hvilket fakultet som administrerer studieprogrammet
- hvilke emner som inngår i studieprogrammet
- studieprogrammets omfang i studiepoeng
- hvilke emner som til sammen oppfyller kravet til hovedprofil
- oppbyggingen av studieprogrammet, om studieprogrammet er inndelt i årskurs/-kull, studieretninger, hva som er fellesemner, hva som er obligatorisk og valgfritt, og rekkefølgen på emnene
- mulighetene for utveksling med utenlandske læresteder
- andre bestemmelser av betydning for gjennomføring og kvalitetssikring
- overgangsordninger ved endring av studieplanen.

Utfyllende regel for HF:

Studieplanen skal i tillegg til det som står i Studieforskriften inneholde opplysninger om:

- anbefalte studieløp
- støttefagsordning
- kombinasjoner av emner som danner grunnlag for undervisning i skolen (årsstudium)
- eventuelle krav om spesielle kombinasjoner av emner innenfor hovedprofilen/fordypningen for opptak til mastergradsstudiet
- om det gis hovedkarakter på mastergradsstudiet.

2. Alle emner skal være beskrevet i en emnebeskrivelse. Fakultetet skal utarbeide emnebeskrivelsene for egne fagområder. Hver emnebeskrivelse skal inneholde:

- læringsmål
- faglig forutsetning for å bli tatt opp til emnet

- faginnhold
- læringsformer
- emnets omfang i studiepoeng
- undervisningsomfang
- eventuell obligatorisk undervisning
- hvilke aktiviteter som inngår, omfanget av dem og hvilke som er obligatoriske. f.eks. metodekurs, øvinger, praksis, feltkurs, ekskursjoner, laboratoriearbeid, gruppeoppgaver, semesteroppgaver, andre skriftlige oppgaver, kunstneriske framføringer
- faglige krav for å bli vurdert
- hvilke aktiviteter som skal vurderes underveis og som skal inngå i sluttkarakteren
- organisering av eventuell avsluttende eksamen (hvor ofte, når i semesteret, dato e.l.)
- eventuelle hjelpemidler ved avsluttende eksamen
- vurderingsform og karakterskala for de enkelte delvurderingene
- vekting av delvurderingene som inngår i sluttkarakteren.

Utfyllende regel for HF:

Emnebeskrivelsen skal i tillegg til det som står i Studieforskriften inneholde opplysninger:

- om hvilke karaktergivende elementer som må tas opp igjen ved ny vurdering.
- om at stryk i en delvurdering medfører stryk i emnet i emner som har en vurderingsform som består av flere delvurderinger som danner grunnlag for beregning av gjennomsnittskarakter (jfr. Studieforskriftens § 40). om det arrangeres avsluttende vurdering bare en gang i året. Dersom ikke annet er angitt arrangeres avsluttende vurdering hvert semester.
- om emnet har faglig overlapp med andre emner ved NTNU. Faglig overlapp kan gi reduksjon i studiepoengsutdeling (jfr. Studieforskriftens § 17).

§ 15 Innpassing

1. Fakultetet avgjør søknader om innpassing til videre studier på grunnlag av ekstern utdanning eller realkompetanse etter universitetsloven § 3-5. Det forutsettes at den eksterne utdanningen er godkjent som utdanning på universitets- og høghskolenivå.

2. Fakultetet avgjør søknader om godkjenning som faglig jevn god med grad eller utdanning etter universitetsloven § 3-5.

Endret ved forskrift 30 mars 2011 nr. 372.

§ 16 Fritak for vurdering

1. Fakultetet skal gi fritak for avsluttende eksamen, prøve eller annen vurdering når studenten kan dokumentere at tilsvarende vurdering er gjort ved NTNU eller en annen institusjon. Fakultetet kan også gi fritak på grunnlag av annen velegnet eksamen, prøve eller annen vurdering, eller på grunnlag av dokumentasjon av realkompetanse, jf. universitetsloven § 3-5. Ved behandling av søknad om fritak skal fakultetet ta hensyn til tidligere undervisning og vurdering vedrørende nivå, omfang og innhold.

2. Studenten sender søknaden til det fakultetet som administrerer studieprogrammet han/hun har studierett til.

Utfyllende regel for HF (til Studieforskriftens §§ 15 og 16):

Ved vurdering av fritak og innpassing skal følgende retningslinjer legges til grunn:

- innhold og pensum i studiet, faget eller emnet som vurderes må ikke være identisk med det faglige grunnlaget det søkes fritak for, men være rimelig dekkende.

- det forutsettes at omfanget ellers i form av studiepoeng er på minimum samme nivå som emnet/ faget det søkes fritak for.

Er det tvil om disse retningslinjene er oppfylt, bør avgjørelsen gå i favør av studenten. Fritak kan også gis for bestemte krav som stilles for å gå opp til en eksamen, som for eksempel obligatoriske oppgaver, øvinger, praksis og lignende, etter de samme prinsipper som nevnt ovenfor.

Fakultetet selv fattar vedtak om godkjenning og innpassing (herunder fritak for enkeltemner), unntatt for norsk utdanning som er godkjent gjennom tidligere vedtak. Instituttene behandler søknader om innpassing og fritak for slik utdanning.

§ 17 Reduksjon i studiepoeng

Dersom en student blir vurdert i emner der innholdet helt eller delvis dekker hverandre, skal summen av studiepoengene for disse emnene reduseres. Fakultetene vurderer omfanget av reduksjonen i hvert enkelt tilfelle. Er noen av emnene studenten har tatt ved NTNU obligatoriske, skal reduksjonen gjøres i de ikke-obligatoriske emnene. For øvrig skal reduksjonen gjøres i det eller de emner som fører til den gunstigste karakteren for studenten. Det skal framgå av karakterutskriften eller vitnemålet hva grunnlaget for reduksjonen er.

KAPITTEL 4 GRADER

§ 18 Tildeling av grad

Fakultetene tildeler grader med rett til tilsvarende tittel i samsvar med den ansvarstildelingen Styret fastsetter når det godkjenner nye studieprogram.

§ 19 Bachelorgrad

1. Fakultetet tildeler bachelorgraden på grunnlag av et gjennomført studieprogram eller et fritt valg av emner når en student har fullført studieløp med et omfang på minst 180 studiepoeng. I de 180 studiepoengene skal det inngå:

- en hovedprofil på minst 80 studiepoeng, der studieplanen definerer kravet for hovedprofilen
- fellesemner på 22,5 studiepoeng, jf. § 13 nr. 4.

Utfyllende regel for HF:

Bachelorgraden ved Det humanistiske fakultet tildeles på grunnlag av:

- emner som til sammen gir 180 studiepoeng hvorav inngår:
- fellesemner (ex. phil., ex. fac. og perspektivemne), hvert på 7.5 studiepoeng
- en faglig fordypning på minst 82,5 studiepoeng hvor ex. fac. kan inngå (hovedprofil)
- støttefag på 45 studiepoeng eller et årsstudium på 60 studiepoeng. Alle fag-/disiplinbaserte bachelorprogram ved Det humanistiske fakultet inneholder fra og med studieåret 2008/2009 krav om et obligatorisk støttefag i tillegg til kravet om fordypning i et fag. De tverrfaglige bachelorprogrammene, samt utøvende musikk, er unntatt fra kravet om støttefag. Studenter tatt opp til et bachelorprogram ved Det humanistiske fakultet våren 2008 eller tidligere, er også unntatt fra kravet om støttefag.

2. Dersom bachelorgraden ikke bygger på et tilrettelagt studieprogram, tildeler det fakultetet graden der hovedprofilens faglige innhold hører til. Har studenten en grad der mer enn én hovedprofil inngår, velger studenten selv hvilket av de faglig relevante fakultetene som skal tildele graden.

§ 20 Mastergrad

1. For å bli tatt opp til et masterprogram som bygger på en lavere grad, må studenten

- ha oppnådd bachelorgrad eller tilsvarende
- ha bestått vurderinger i minst 80 studiepoeng i fagområdet til den aktuelle mastergraden, spesifisert i studieplanen for det aktuelle masterprogrammet
- ha oppfylt øvrige opptakskrav fastsatt i studieplanen for masterprogrammet.

For opptak til erfaringsbasert masterprogram gjelder ikke andre strekpunkt. I stedet kreves minst 2 års relevant yrkespraksis.

Utfyllende regel for HF:

Det vil fremgå av studieplanen dersom det stilles krav om oppnådd gjennomsnittskarakter på fordypningen for opptak til et masterprogram.

Alle studenter som blir tatt opp på et mastergradsprogram skal inngå en masteravtale. Retningslinjer for gjennomføring av mastergraden er en del av masteravtalen.

Masteravtalen skal justeres når studieprogresjonen forsinkes på grunn av sykdom, innvilgede permisjoner eller andre avtalte forhold.

2. For å få tildelt en mastergrad må studenten

- enten tilfredsstille opptakskravene til masterprogrammet og i tillegg ha bestått relevante studier på minst 120 studiepoeng, der studieplanen kan angi at inntil 30 studiepoeng kan erstattes av relevant praksis
- eller ha fullført et sammenhengende studieløp normert til 300 studiepoeng, der kravene til bachelorgraden er inkludert.

3. I masterprogrammene etter nr. 2 skal det inngå en masteroppgave som i omfang er minst 30 studiepoeng, men ikke mer enn 60 studiepoeng.

Utfyllende regel for HF:

Masteroppgaven kan gjennomføres som fellesarbeid under forutsetning av at hver kandidats bidrag er tydelig avgrenset og tilsvarer en normal masteroppgave med hensyn til arbeidsinnsats og omfang. Nærmere bestemmelser om dette, samt om normalomfanget av en masteroppgave for det enkelte fag, fastsettes i studieplanen.

Når særlige faglige grunner foreligger kan kollektive vurderingsformer nyttes som del av vurderingen i masterprogrammet. Som særlige grunner nevnes:

- faglig innhold, undervisningsopplegg og arbeidsformer i emnet er slik at en kollektiv vurderingsform er nødvendig for å sikre faglig og pedagogisk konsistens.
- emnet forbereder eksplisitt for yrkesfunksjoner der samarbeid er en sentral arbeidsform.

Kollektive vurderingsformer kan ikke utgjøre mer enn 1/3 av vurderingen til mastergraden. Bestemmelser om slike vurderingsformer skal fastsettes i studieplanen.

Mastergradsprogrammet gjennomføres under veiledning av en av instituttets vitenskapelig ansatte. Andre personer med nødvendig fagkyndighet kan delta i veiledningen. Det kan inngås avtale om at vitenskapelig ansatte i fast stilling ved et institutt kan ha hovedansvar for veiledning av masterstudenter fra et annet institutt ved samme fakultet. Avtale om dette inngås mellom de berørte institutter. Slike avtaler kan også inngås mellom institutter på tvers av fakulteter og institusjoner, under forutsetning av at det oppnevnes en formelt ansvarlig veileder og inngås utdanningsplan ved det instituttet studenten er opptatt.

4. For å få tildelt mastergrader som er normert til mindre enn 90 studiepoeng, må kravene som er spesielt fastsatt for disse studieprogrammene være oppfylt.

§ 21 Candidata/candidatus medicinae

I studieprogram som fører fram til graden candidata/candidatus medicinae, inngår fellesemner slik det er fastsatt i § 13 nr. 4. Graden bygger på et sammenhengende studieløp normert til 360 studiepoeng. Det medisinske fakultet fastsetter selv innholdet i studieprogrammet og øvrige krav for å tildele graden.

§ 22 Candidata/candidatus psychologiae

I studieprogram som fører fram til graden candidata/candidatus psychologiae, inngår fellesemner slik det er fastsatt i § 13 nr. 4. Graden bygger på et sammenhengende studieløp normert til 360 studiepoeng. Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse fastsetter selv innholdet i studieprogrammet og øvrige krav for å tildele graden.

Endret ved forskrift 30 mars 2011 nr. 372. Trer i kraft fra studieåret 2011-2012

KAPITTEL 5 VURDERING

§ 23 Vurdering

1. I alle emner eller emnegrupper som inngår i studieprogram, skal det hvert studieår være tilbud om vurdering av studentenes kunnskaper og ferdigheter som fører til en karakter. Vurderingen skal skje i form av en avsluttende vurdering, eventuelt på grunnlag av ulike typer undervisvurderinger nærmere beskrevet i studieplanen.

2. For å bli vurdert må studenten ha registrert seg det semesteret, og oppfylle de faglige kravene emnebeskrivelsen setter for å få adgang til å bli vurdert.

3. En student som har levert besvarelse, kan ikke unndra seg sensur. Studenten kan heller ikke unndra seg sensur dersom eksaminasjonen har startet ved muntlig prøve.

§ 24 Eksamensperioder

Avsluttende eksamen legges til slutten av hvert semester. Rektor fastsetter eksamensperiodene. Datoene blir kunngjort i studiehandboka. Rektor kan bestemme at avsluttende eksamen i emnet blir lagt utenfor denne perioden dersom det er faglige eller praktiske grunner til det.

§ 25 Avsluttende eksamen

Emnebeskrivelsen fastsetter om det skal holdes avsluttende eksamen i emnet og hvilke krav som er stilt for at en student kan få adgang til avsluttende eksamen. Avsluttende eksamen er alltid karaktergivende.

Utfyllende regel:

Studenter som ikke oppfyller betingelsene for å få gå opp til ordinær avsluttende eksamen har heller ikke adgang til utsatt eksamen.

§ 26 Instruks ved avsluttende eksamen

Rektor kan fastsette felles instruks for henholdsvis

- studenter som har adgang til avsluttende eksamen
- eksamensinspektører
- faglærers tilstedeværelse i eksamenslokalet under skriftlig avsluttende eksamen.

Instruksene tas inn i studiehandbøkene.

§ 27 Gyldig forfall til avsluttende eksamen

1. Dersom en student ikke kan møte til avsluttende eksamen på grunn av sykdom eller andre tvingende grunner, må søknad om å få fraværet godkjent som gyldig forfall sendes Studieavdelingen. Søknaden må framsettes senest en uke etter den første avsluttende eksamen som sykefraværet gjelder for, og skal inneholde opplysninger om hvilke avsluttende eksamener det søkes om gyldig forfall for. Dokumentasjon skal være vedlagt søknaden. Tidsrom for sykemeldingen skal framgå av legeattesten.
2. En student som blir syk under avsluttende eksamen, skal underrette overinspektøren i eksamenslokalet eller eksaminator/intern sensor ved muntlig prøve. Studenten må deretter straks oppsøke lege og levere legeattest i samsvar med reglene i nr. 1.

§ 28 Utsatt eksamen

1. I emner der det blir holdt avsluttende eksamen bare én gang pr. studieår, skal det holdes utsatt eksamen før neste avsluttende eksamen. Studenter som har hatt gyldig forfall til avsluttende eksamen, har adgang til utsatt eksamen. Det samme har studenter som har møtt til avsluttende eksamen og ikke har bestått denne eksamen.

Utfyllende regel for HF:

1. Utsatt eksamen i emner med eksamen én gang i året: Studenter som ikke består eksamen i emner som har avsluttende eksamen en gang i året og som ikke får sensur tidnok til å ta utsatt eksamen innenfor eksamensperioden, må ta utsatt eksamen i neste ordinære eksamensperiode.
2. Utsatt eksamen i emner med eksamen to ganger i året: Studenter ved emner som har avsluttende eksamen to ganger i året og som har *gyldig forfall* til eksamen kan søke om å få utsatt eksamen før neste eksamensperiode. Studenter som *stryker* i emner som har avsluttende eksamen to ganger i året kan ikke søke om utsatt eksamen, men må normalt vente til neste ordinære eksamen. De kan få adgang til utsatt eksamen dersom det arrangeres utsatt eksamen i emnet.

2. Studentene må melde seg til utsatt eksamen innen den fristen som fakultetet eller de utfyllende reglene fastsetter.

Utfyllende regel for HF:

Det er instituttene som organiserer utsatt prøve.

3. Fakultetet, i samråd med rektor, kan legge utsatt eksamen til samme eksamensperiode som avsluttende eksamen, til neste eksamensperiode eller i et fast tidsrom utenom eksamensperiodene. For bestemte studieprogram kan tidspunktet for utsatt eksamen, som en fast ordning, fastsettes i utfyllende regler.
4. Ved utsatt eksamen skal vurderingsformen være faglig jevn god med vurderingsformen ved avsluttende eksamen. Avvikende vurderingsform ved utsatt eksamen skal fremgå av emnebeskrivelsen.

§ 29 Gyldig forfall til andre vurderinger enn avsluttende eksamen

Fakultetet skal, hvis det er praktisk mulig, sørge for at studenter med gyldig forfall til andre vurderinger enn avsluttende eksamen kan få gjennomført sine vurderinger i løpet av semesteret og før eventuell avsluttende eksamen i emnet.

Utfyllende regel for HF:

Instituttet avgjør hvordan studenter med gyldig forfall til andre vurderinger enn avsluttende eksamen kan få gjennomført sine vurderinger.

§ 30 Adgang til ny vurdering

1. En student som blir vurdert til ikke å ha bestått i emnet, har rett til å framstille seg til ny vurdering. Emnebeskrivelsen eller utfyllende regler fastsetter hvilke karaktergivende aktiviteter som må tas opp igjen når studenten ikke har bestått emnet.

2. Studenten har adgang til ny praksisperiode én gang dersom første gang vurderes til ikke bestått.

3. Dersom studenten har bestått, har han/hun rett til å framstille seg bare én gang i hvert emne for å forbedre karakteren. Hvis studenten har meldt seg til eksamen, og ikke trukket seg innen den fristen som er fastsatt av studiedirektøren, telles dette som et forsøk. Det er beste karakter som teller. Der karakteren fastsettes på grunnlag av flere delvurderinger, må alle vurderingene tas opp igjen.

Utfyllende regel for HF:

Studenter som har bestått og som vil fremstille seg på nytt til avsluttende eksamen for å forbedre karakteren har ikke adgang til utsatt prøve, men må vente til neste ordinære avsluttende eksamen.

Instituttet avgjør om studenter som har fått godkjent obligatoriske aktiviteter ved første gangs oppmelding kan framstille seg til ny vurdering for å forbedre karakteren uten å ta opp igjen obligatoriske aktiviteter.

§ 31 Gjentak av masteroppgaven eller hovedoppgaven

En student kan levere ny eller revidert oppgave én gang dersom masteroppgaven eller hovedoppgaven ikke er bestått. Det er ikke adgang til å få vurdert en ny masteroppgave eller hovedoppgave i samme studieprogram når studenten tidligere har fått vurdert sin oppgave med bestått resultat.

Utfyllende regel for HF:

Det er adgang til å levere inn en masteroppgave på nytt en gang i ett og samme *masterprogram* forutsatt at oppgaven er ny eller så omarbeidet at den kan betraktes som en ny oppgave.

Studenten må da:

- stille og gi svar på nye problemstillinger, og/eller
- trekke inn nytt empirisk materiale (kilder/data), og/eller
- foreta en radikal endret analyse og tolkning av sin opprinnelige empiri.

Studenten må, dersom han/hun benytter seg av denne mulighet, avlegge den/de delprøver som vanligvis avlegges etter at masteroppgaven er innlevert.

Studenten må i sin søknad til instituttet gjøre rede for hvilke endringer han/hun planlegger å gjøre i masteroppgaven.

Instituttet avgjør søknaden.

§ 32 Pensum ved ny vurdering/utsatt eksamen

Ved ny vurdering og ved utsatt eksamen gjelder det pensumet som er fastsatt for emnet på tidspunktet for ny vurdering eller utsatt eksamen. Ved nasjonale rammeplanendringer kan det av departementet bli fastsatt særordninger. Ved betydelige endringer i pensum skal det være anledning til å bli vurdert etter gammel ordning i minst ett år, men maksimalt to år, etter at nyordningen trådte i kraft.

Utfyllende regel for HF:

En student som har vært eksamenspåmeldt i et emne har anledning til å melde seg til vurdering i emnet i to semestre etter at det ble undervist siste gang. Instituttet avgjør om endringer i pensum er så betydelige at det tilsier ny vurderingsform.

§ 33 Særskilt tilrettelagt vurdering

1. For å gi alle studenter tilnærmet like arbeidsvilkår ved vurdering, kan studenter med særskilte behov, som er tilstrekkelig dokumentert, søke om tilrettelagt vurdering. Tilretteleggingen skal ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles ved det enkelte studium.

2. Tilretteleggingen kan enten være praktisk rettet i form av å kunne bruke spesielle hjelpemidler eller få utvidet tid. I spesielle tilfeller kan det innvilges bruk av annen vurderingsform enn den ordinære eller annen form for tilrettelegging.
3. Er behovet permanent, innvilges tilrettelegging i form av spesielle hjelpemidler for hele studietiden.
4. Søknad, vedlagt dokumentasjon, sendes Studieavdelingen innen fristen for registrering. Søknaden avgjøres av rektor. Ved søknad om annen vurderingsform enn den som er oppgitt i emnebeskrivelsen, skal rektor avgjøre søknaden i samråd med fakultetet.
5. Studenter med akutt oppståtte spesielle behov skal så langt det er mulig få tilrettelagt vurdering etter de samme retningslinjer som ovenfor. Søknad med tilstrekkelig dokumentasjon må sendes Studieavdelingen så snart den akutte situasjonen har oppstått.

§ 34 Målform og språk ved skriftlig vurdering

1. Bestemmelser om bruk av målform i eksamensoppgaver er gitt i Forskrift om målform i eksamensoppgaver av 7. juli 1987. Forskriften er gitt med hjemmel i Lov 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig teneste.
2. Eksamensoppgaver som gis på norsk mål, skal foreligge i begge målformer (bokmål og nynorsk). Unntatt er oppgaver i faget norsk. Har alle studentene ønsket samme målform, kan oppgavene gis i bare denne målformen. Studentene velger målform når de melder seg til vurdering.
3. Dersom undervisningen gis på et ikke-skandinavisk språk, skal eksamensoppgaver i tillegg gis på undervisningsspråket. Søknad om å få oppgave gitt på annet språk enn norsk eller undervisningsspråket, avgjøres av fakultetet.
4. Til eksamen på høyere grads nivå kan fakultetet selv bestemme at oppgaveteksten gis på et ikke-skandinavisk språk, selv om det ikke er krav om at besvarelsen skal leveres på det språket. Høyere grads nivå betyr her master eller 4., 5. eller 6. årskurs/-kull i integrerte studieprogram. Bestemmelser om dette skal være angitt i emnebeskrivelsen.
5. Dersom en vesentlig del av emnets pensum er på et annet språk enn undervisningsspråket, kan fakultetet bestemme at oppgaveteksten i tillegg skal gis i det språket.
6. Vurderingsbesvarer og masteroppgaver kan leveres på norsk, svensk, dansk eller engelsk hvis det ikke er fastsatt annen ordning i emnebeskrivelsen eller studieplanen.
7. Der et annet fremmedspråk enn engelsk inngår i egenarten til emnet, i dets læringsmål eller pensum, fastsetter fakultetet hvilket språk kandidatene kan bruke i sine vurderingsbesvarer.
8. Masteroppgaven skrives på det språket som er mest relevant for innholdet i oppgaven og de praktiske forholdene for hver enkelt masterstudent. Fakultetet selv avgjør hvilke språk som kan godkjennes innenfor disse rammene. Masteroppgaver som skrives på norsk, skal ha et sammendrag på engelsk eller et annet relevant fremmedspråk. Masteroppgaver som skrives på et ikke-skandinavisk språk, skal ha et kort sammendrag på norsk. Fakultetet kan gi unntak fra denne bestemmelsen dersom studenten er fremmedspråklig og ikke behersker et av de skandinaviske språkene (norsk, svensk eller dansk).

Endret ved forskrift 30 mars 2011 nr. 372. Nr 8 trer i kraft fra studieåret 2011-2012.

§ 35 Lukking av muntlig prøve

Fakultetet kan bestemme at muntlig prøve ikke skal være offentlig, etter ønske fra studenten, når tungtveiende hensyn taler for det, jf. universitetsloven § 3-9 nr.3. Fakultetet skal sikre at vurderingen også i disse tilfellene sikrer det faglige nivå ved studiet.

§ 36 Fusk/forsøk på fusk

1. Ved fusk/forsøk på fusk kan Den sentrale klagenemnd annullere vurdering i samsvar med universitetsloven § 4-7. Det samme gjelder godkjenning av kurs, godskriving eller godkjenning av utdanning eller fritak for vurdering.
2. Den sentrale klagenemnd kan, i samsvar med universitetsloven § 4-8 nr. 3, utestenge en student som har opptrådt på denne måten i inntil ett år. Studenten kan også fratas retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner som går inn under loven i inntil ett år.
3. Nærmere informasjon om behandling av fusk framgår av Veiledende retningslinjer ved behandling av fusk/forsøk på fusk til eksamen ved NTNU av 30. mai 2001.

Utfyllende regel for HF:

Nærmere informasjon om fakultetets behandling av mistanke om fusk fremgår av Veiledning for behandling av dårlig akademisk arbeid som ikke er fusk.

KAPITTEL 6 SENSUR

§ 37 Sensorer

1. Fakultetet selv oppnevner sensorer, jf. universitetsloven § 3-9 nr. 2. For tverrfakultære emner (for eksempel *Ekspert i team*) som ikke er administrert av et fakultet, oppnevner rektor ekstern(e) sensor(er). Eksterne sensorer ved klage oppnevnes av fakultetet selv. Oppnevning skjer for perioder på 3 år.
2. Det skal være minst to sensorer ved muntlig prøve og vurdering av praksisopplæring e.l. som etter sin art ikke lar seg etterprøve. Det skal være minst to sensorer, hvorav minst én ekstern, ved bedømmelsen av masteroppgaven/hovedoppgaven, jf. universitetsloven § 3-9 nr. 2.
3. Fakultetet selv fastsetter retningslinjer enten generelt eller for det enkelte studieprogram for hvordan ekstern deltakelse i vurderingen skal gjennomføres, enten ved ekstern deltakelse i den enkelte vurdering eller ved ekstern evaluering av vurderingsordningene.

§ 38 Sensurfrister

Etter universitetsloven § 3-9 nr.4 er sensurfristen 3 uker hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Når særlige grunner inntreffer, skal ny sensurdato offentliggjøres. Sensurfrist for masteroppgaven/hovedoppgaven er 3 måneder.

KAPITTEL 7 KARAKTERER

§ 39 Karakterskalaer

Vurdering gis i form av karakterer enten etter en skala fra A til F eller bestått/ikke bestått. A er beste karakter og E er dårligste ståkarakter. Karaktertrinnene gis følgende betegnelse og generell, kvalitativ beskrivelse:

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier</i>
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Viser stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon som ligger over gjennomsnittet. Viser evne til selvstendighet.

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier</i>
C	God	Gjennomsnittlig prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder.
D	Nokså god	Prestasjon under gjennomsnittet, med en del vesentlige mangler.
E	Tilstrekkelig	Prestasjon som tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller minimumskravene.

Fullført/ikke fullført benyttes der det ikke kreves vurderinger.

Fakultetet skal utarbeide fagspesifikke beskrivelser av vurderingskriteriene.

§ 40 Gjennomsnittskarakter

Det kan beregnes gjennomsnittskarakter av oppnådde resultater i utdanningsplanen dersom det er gitt bokstavkarakter for minst 75 % av studiepoengene. Ved beregning av gjennomsnittskarakter skal alle oppnådde sluttkarakterer i hvert enkelt emne legges til grunn.

Gjennomsnittskarakteren beregnes slik:

1. Hver bokstavkarakter erstattes av en tallekvivalent, A=5, B=4, C=3, D=2, E=1.
2. Tallekvivalenten multipliseres med emnets studiepoeng, og de enkelte produktene av studiepoeng og tallekvivalent summeres for de emner som inngår.
3. Produktsummen divideres med totalt antall studiepoeng som inngår i samlingen av aktuelle emner.
4. Kvotienten regnes ut med én desimal.
5. Gjennomsnittskarakteren blir den bokstavkarakter som har heltallet i kvotienten som tall-ekvivalent, etter at vanlig forhøyningsregel er brukt.

Utfyllende regel for HF:

Dersom det gis bokstavkarakterer på de enkelte delvurderingene i et emne, regnes den endelige karakteren ut på samme måte som en gjennomsnittskarakter, men hvor studiepoeng erstattes med vekten av de enkelte vurderingselementene angitt i studieplanen, jfr. Studieforskriftens § 14, punkt 2.

§ 41 Hovedkarakter

1. Utfyllende regler angir om det gis hovedkarakter.
2. Med hovedkarakter menes en samlekarakter som gis for hele studieprogrammet ved tildeling av grad. Karakteren beregnes som et veiet gjennomsnitt av tellende bokstavkarakter for de emner som inngår i graden. For å få beregnet hovedkarakter må studenten ha bestått karakter i emner ved NTNU på til sammen minst 120 studiepoeng, og det må være benyttet bokstavkarakter i minst 75 % av studiepoengene som inngår. Utrekningsmetoden for hovedkarakter er den samme som for gjennomsnittskarakteren i § 40.

§ 42 Begrunnelse og klage

1. Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting behandles etter universitetsloven § 5-3. Ønske om begrunnelse og klage framsettes for fakultetet. Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelig for studentene etter at karakter er satt, jf. universitetsloven § 5-3 nr. 3.

Utfyllende regel for HF:

Klage over karakterfastsetting behandles av instituttet. Det er utarbeidet prosedyrer og skjema for begrunnelse for og/eller klage over karakterfastsetting. Informasjon og skjema finnes på fakultetets hjemmeside.

2. Ved ny sensur skal det være minst to nye sensorer, hvorav minst én ekstern, jf. universitetsloven § 3-9 nr. 5. De nye sensorene skal ikke ha informasjon om karakter, begrunnelse eller studentens begrunnelse for klagen.

Hvis sensor(ene) ved førstegangssensur oppdager avskrift uten at kilde er oppgitt, men forholdet ikke ansees som så alvorlig at det blir rapportert som fusk, kan sensor(ene) orientere instituttet. Hvis studenten klager på karakteren, kan instituttet opplyse om den manglende kildehenvisningen til de nye sensorene. Instituttet orienterer studenten om at de nye sensorene vil bli informert om den manglende kildehenvisningen.

3. Ved bruk av løpende vurdering kan studenten framsette klage først når sluttkarakter for emnet eller emnegruppen er kunngjort, men ikke etter hver enkelt delvurdering. Studenten har rett til å få begrunnelse for karakterfastsettingen etter hver enkelt vurdering.

Utfyllende regel for HF:

Dersom en student ikke får godkjent en obligatorisk aktivitet som er en forutsetning for avsluttende eksamen, bør instituttet så langt det er mulig gi studentene anledning til å prøve på nytt.

Ved avsluttende eksamen som bygger på oppgaver/andre vurderingselementer som er gjennomført i løpet av studiet, og som vurderes samlet til slutt (for eksempel mappevurdering), er det ikke anledning til å påklage vurderingen av de enkelte oppgavene/andre vurderingselementene. Studentene skal ha veiledning og tilbakemelding under arbeidet med de enkelte oppgavene/andre vurderingselementene.

Ved avsluttende eksamen som bygger på vurdering av flere elementer som er gjennomført i løpet av studiet (delvurderinger), og som er vurdert med karakter, er det ikke anledning til å

påklage de enkelte delkarakterene. Sluttkarakteren i emnet vil fremkomme som en gjennomsnittskarakter (jfr. Studieforskriften § 40) som kan påklages. Det skal fremgå av emnebeskrivelsen hvor mye hver delvurdering skal telle og hvilke delvurderinger som må tas opp igjen ved stryk, jfr. Studieforskriftens § 15, punkt 2.

4. Formelle feil kan påklages i samsvar med universitetsloven § 5-2. Klagen framsettes for fakultetet. Det er bare vurderinger underveis i studieløpet, som skal inngå på vitnemålet eller regnes inn i karakter for endelig studium, som kan påklages etter § 5-2.

5. Ved klage på karakterfastsettingen på gruppearbeid, der det gis en felles karakter, må alle studentene samtykke i og undertegne klagen. Det samme gjelder klage over formelle feil i disse tilfellene.

Endret ved forskrift 12. okt 2006 nr. 1156.

KAPITTEL 8 VITNEMÅL OG KARAKTERUTSKRIFTER

§ 43 Vitnemål

1. Vitnemål utstedes ved fullført grad eller fullført utdanning. Vitnemål utstedes normalt bare én gang for samme grad/utdanning. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket studieprogram som ligger til grunn for graden. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket semester og år graden/utdanningen er fullført. Eventuell hovedkarakter angis i vitnemålet. Diploma supplement inngår som en del av vitnemålet. Karakterutskrift som inneholder de emner studenten har bestått, følger som vedlegg til vitnemålet.

2. For at en kandidat skal få utstedt vitnemål for grad fra NTNU må minst 60 av studiepoengene, som skal inngå i beregningsgrunnlaget for graden, være avlagt ved NTNU.

3. For grader som gis i samarbeid med andre norske eller utenlandske institusjoner (fellesgrader) må minst 30 studiepoeng være avlagt ved NTNU.

4. Ved godskriving av utdanning, som tidligere har inngått i beregningsgrunnlaget for en grad eller som del av en grad eller yrkesutdanning, må en student i tillegg ha avlagt minst 60 nye studiepoeng før det kan tildeles en ny grad. Fakultetet selv kan fastsette krav om inntil 90 nye studiepoeng for bestemte utdanninger. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, har dette styret myndighet til å vedta krav om inntil 90 nye studiepoeng.

Endret ved forskrift 30 mars 2011 nr. 372.

Utfyllende regel for HF:

På vitnemålet for bachelorgraden skal det gis opplysninger om grunnlaget graden bygger på.

På vitnemålet for mastergraden skal det gis opplysninger om

- **grunnlaget graden bygger på**
- **hva mastergradsprogrammet omfatter, samt tittel og karakter på masteroppgaven.**
- **hovedkarakter for mastergradsprogrammet**

Det skal fremgå av karakterutskriften hvilke emner som utgjør hovedprofil/fordypning og hvilke emner som utgjør støttefag, fellesemner og årsstudier.

Dersom en kandidat har tatt flere eksamener enn det som kreves for å få en grad, kan vedkommende gi melding om hvilke eksamener som ønskes tatt med på vitnemålet.

Vitnemål for profesjonsutdanningene i utøvende musikk ved Institutt for musikk utstedes av Det humanistiske fakultet for følgende utdanninger:

Bachelor i utøvende musikk (fireårig)

- **studieretning klassisk**
- **studieretning kirkemusikk**
- **studieretning det åpne musikkstudiet**

Bachelor i utøvende musikk (treårig)

- **studieretning jazz.**

Master i utøvende musikk

§ 44 Karakterutskrift

Studenter skal, på anmodning, få bekreftet utskrift av beståtte karakterer. Utskriften skal inneholde gjeldende karakter i emnet, hvilket år og semester karakteren er oppnådd, tittel på emnet og emnets studiepoeng.

KAPITTEL 9 UTFYLLENDE REGLER OG IKRAFTTREDELSE

§ 45 Utfyllende regler

Fakultetet selv kan gi utfyllende regler til forskriften. For tverrfakultære studieprogram skal utfyllende regler godtas av alle involverte fakultet. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, vedtar dette styret utfyllende regler.

§ 46 Ikraftttredelse

Forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 11. februar 2003 nr. 185 om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), forskrift 29. mars 2000 nr. 339 om graden Master of Science ved de allmennvitenskapelige studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige

universitet (NTNU) og forskrift 16. september 1998 nr. 941 om graden Master of Philosophy ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).